

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

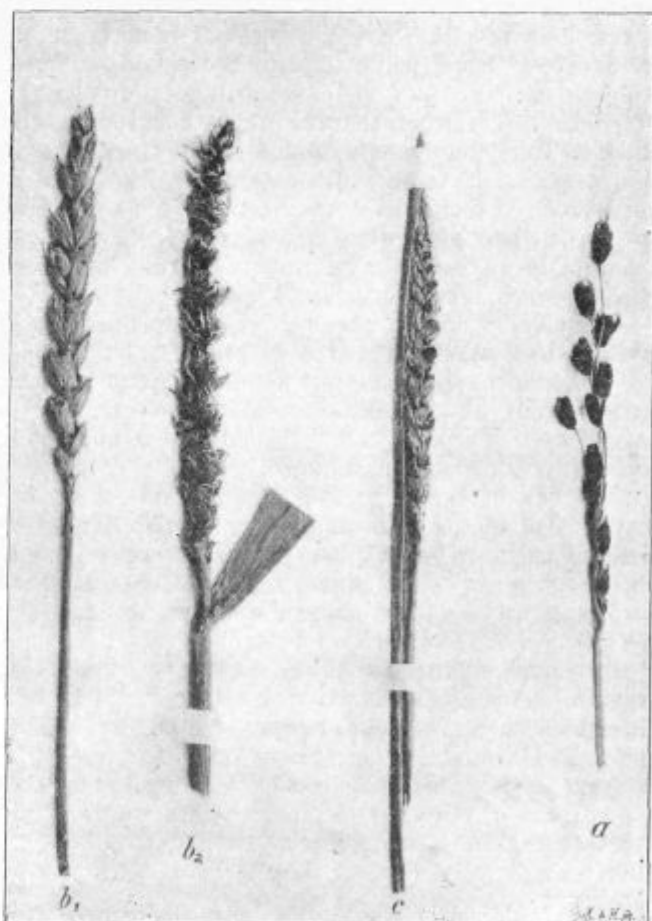
Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

Št. 15. V Ljubljani, 15. avgusta 1907. Leto XXIV.

Obseg: Snet na letošnji pšenici. — Zahtevajmo občno državno zavarovanje proti uimam! — Snaženje in beljenje kleti. — Kmetijske raznoterosti s podobami. — Vprašanja in odgovori. — Kaj delajo naše podružnice. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.



Podoba 82.



Podoba 83.

Snet na letošnji pšenici.

Naša žita napadajo razne vrste snetu. Letos n. pr. se je marsikje in močno pokazal smrdljivi snet, tako da je napravil precej škode na pšenici.

Škodljive so pa tudi druge vrste snetu, ki se redno vsako leto prikazujejo, včasih manj, včasih bolj, kakor sajasti snet pri pšenici in prašnati snet na ovsu, ječmenu in na pšenici.

Smrdljivi snet škoduje stem, da napadeno klasje popolnoma uniči. Poznamo ga na tem, da obolele rastline zaostanejo in da nastavijo klasje, ki je nekam škrbasto. Osine štrle že na zelenem klasu narazen, dočim so posamezni klaski nekako napeti. Namesto pravega zrnja se razvije v takem klasju kratko in napeto zrnje, polno rjavega in mazavega prahu, ki smrdi po gnilih ribah.

Ker se ta bolezen rada širi po semenu, in sicer zaradi tega, ker se pri mlatvi snetivno zrnje razkadi in se prah rad prijema zdravega semena, in ker se je zlasti letos bati, da se s snetjavo pšenico okuži tudi zdravo zrnje, moramo seveda skrbeti, da se ta bolezen ne prenese na novo setev.

Proti smrdljivemu snetu se najbolj priporoča namakanje pšeničnega semena v polodstotni raztopini modre galice. To pripraviš na ta način, da raztopiš v 100 l vode $\frac{1}{2}$ kg modre galice. V tej raztopini je namakati pšenico po 12 ur. Nato jo je plitvo razgrniti po podu in obračati, da se osuši. V 100 l raztopine se lahko namoči 150 l pšeničnega semena ali okroglo 5 mernikov.

Pri nas je še močno v navadi, da pšenično seme proti snetjavosti apné, vendar se namakanje v modri galici bolj priporoča.

V najnovejšem času se močno priporoča tudi namakanje pšenice v formalinu ali formaldehidu; pri tem delu je pa treba več pozornosti in natančnosti, ker bi sicer seme lahko trpelo. S formaldehidom se takole ravna: Na 100 l vode se prilije $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ l formaldehida*), ki je brezbarvna in kakor voda svetla tekočina. Tako dobljena raztopina se v pripravi kadi dobro premeša. Nato se vanjo potopi pšenično seme, in sicer v vreči, ki mora biti čista. Najbolje je, da se vzame v to svrhu čisto rova ali dobro oprana vreča. Seme se pa potopi le za četrto ure, nič več! Tako namočeno seme se potem plitvo razgrne in posuši.

Najbolje je, da se pšenično seme namaka tik pred setvijo, lahko pa tudi nekaj časa prej. Dokler ni seme dosti suho, se ne sme zgrabiti skupaj in tako shraniti. Paziti je tudi na to, da seme ni preveč trpelo pri mlatvi; kajti razpoklo ali poškodovano zrnje izgubi svojo kaljivost, če ga namakamo.

Podoba 82. kaže zdravo klasje pšenice, ječmena in ovsu. Pod. 83. pa kaže na prvem mestu (b1) pšenicogolico, napadeno po smrdljivem snetu, na drugem mestu (b2) pa pšeničen klas, napaden od prašnatga sneta.

Prašnati snet napada pšenico, še rajši pa oves in ječmen. Tudi pri tej bolezni se ves klas uniči in izpremeni v črnorjav prah. Včasih je klas tako razdejan, da ostane sama betvica. Prašnati snet se v nekterih letih kaže tako močno, da napravi mnogo škode. Tudi letos je med ovsom marsikod vse polno snetivega latja. Snet na ječmenu in ovsu nam kaže pod. 83 (c in a). Proti prašnatomu snetu se tudi priporoča namakanje semena v polodstotni raztopini modre galice.

*) Formaldehid (in sicer 40%) se dobiva pri »Union«, Actien-gesellschaft für chemische Industrie, Wien, VI., Magdalenenstrasse 8. Tam se dobiva tudi natančno navodilo.

Mnogo škode pa napravi pri pšenici še ena vrsta snetu; to je takomenovani sajasti snet. Sajasti snet poznamo na tem, da pšenično klasje nekako počrni in da se ti zdi, če ga bolje opazuješ, kakor bi bilo s sajami pokajeno. Sajava pšenica napravi sicer zdravo zrnje, toda tako drobno in izsušeno, da nima prave vrednosti. Tudi proti tej bolezni si pomagamo z namakanjem pšenice v modri galici ali v formaldehidu. R.

Zahtevajmo občno državno zavarovanje proti uimam!

Nesrečna toča napravi pač vsako leto v tem ali onem kraju večjo ali manjšo škodo, toda da bi tako pogosto klestila in tako uničevala vse poljske in druge kmetijske pridelke kakor letos, ne pomnijo mnogi stari ljudje.

Že nekaj tednov sem dohajajo neprenehoma žalostne novice, da je toča v tem ali onem okraju vse uničila. In resnica je, da kjer se je letos vsula, je z malimi izjemami vse ogolila, tako da so nekatere občine popolnoma ob ves pridelek. To je tem žalostneje, ko je ravno letošnje leto vse dobro kazalo, zlasti pa trtje.

Na Kranjskem je toča že v več krajih potolkla, n. pr. vinograde na Trški gori in v Gerčevju na Dolenjskem, pa tudi po Notranjskem in Gorenjskem je prav močno bila. Ponekod, n. pr. na Trški gori pri Novem mestu, v Dobrničah in v Vremah ter v Smerjah v Vremski dolini je pobrala toča 80–100 % vseh pridelkov. V nekterih vinogradih ni bilo dobiti ne enega vsaj deloma nepoškodovanega grozda in na bližnjih njivah ne ene cele bilke.

Na novomeški Trški gori, kjer se prideluje priznana dobra vinska kapljica, so bile trte močno obložene z zdravim grozdem. Vse se je trudilo, da bi jih do jeseni ohranili zdrave, zato ni nihče štedil ne z galico, ne z žveplom, toda komaj 10 minut trajajoča nima je uničila ves up.

Pa ne samo na Kranjskem, marveč od vseh krajev prihajajo tužna poročila o velikih poškodbah po toči. Tako je n. pr. močno potolkla po haloških vinogradih okoli Ptuj na Štajerskem, ponekod na Krasu, v Furlaniji, po tržaški okolici, po Istri, Dalmaciji itd.

Koder je toča tudi poljske pridelke ter celo travo in deteljo popolnoma zbila, je ljudstvo kar obupano ter se resno bavi z mislijo na splošno izselitev, kajti z državnimi in deželnimi podporami, ki jih dobe bodisi v denarju ali v blagu, je poškodovancem le malo pomagano. Ko bi se hotelo vsem potrebam le deloma zadostiti, bi se moralo letos samo vinogradnikom v prizadetih deželah več milijonov kron dovoliti.

Da bi se s podelitvijo takih podpor le količak položaj ublažil, ni misliti, kajti podelitev večje ali manjše državne podpore je v Avstriji, vsaj na Kranjskem, večkrat odvisna od faktorjev, ki niti pojma nimajo o našem kmetijstvu, dočim se poročila županstev in strokovnjakov le za silo upoštevajo.

Z razdelitvijo nezadostnih podpor, ki delajo glavarstvom in županstvom neverjetne sitnosti, se doseže pogostokrat ravno nasprotno, kakor se je hotelo doseči. Ker je pri takih razdelitvah sploh nemogoče vsem ustreči, nastanejo nehotne medsebojni prepiri, žaljenja in nasprotstva.

Kdor se dandanes s kmetijstvom sam bavi, vé, kakšne težave mora prebiti in koliko izdati, preden spravi svoj pridelek pod streho, odnosno v denar. V

slučaja uime so vsi občani enako prizadeti; zato bi pa morali priti pri razdelitvah tudi večji posestniki v poštev. Toda ti rajši utrpe vsakršno darilo, kakor da bi si za nekaj kronic ali par mernikov žita nakopali na glavo še večje sovraštvo svojih sosedov in so-občanov.

V takih slučajih bi mogla vlada le z znatno pomočjo obupno in razburjeno ljudstvo pomiriti. To bi se pa dalo doseči edino le na ta način, če bi se ustanovila splošna državna zavarovalnica proti uimam, t. j. proti poškodbam po toči, vodi, mrčesih, suši in vetrovih ter mrazu. Pri tem bi se lahko upoštevalo tudi zavarovanje živine.

Če se v tem oziru kmalu kaj ne ukrene, pojde naše itak že napol bankerotno kmetijstvo vidno rakovo pot.

Gospod komercialni svetnik in deželni odbornik Fr. Povše je sicer že pred leti stavil tozadevni predlog v državnem zboru, a ker nimajo mnogi merodajni faktorji nikakega zmisla za povzdigo našega kmetijstva, se seveda ni nič storilo v tem oziru. Sedaj pa, ko je v parlamentu velika agrarna stranka, naj bi vsi kmetovalci in kmečki posestniki brez izjeme zahtevali, da se vsi državnoborski zastopniki za to pereče vprašanje krepko zavzamejo. Tukaj mora veljati načelo: eden za vse, vsi za enega.

Fr. Gombač.

Snaženje in beljenje kleti.

Sedaj, meseca avgusta, ko delo v vinogradih in v kmetijstvu sploh ponehava, je treba misliti na ureditev kleti in posode za trgatve in za hranitev vina.

Izmed poglavitnih zahtev kletarstva je snaga v kleteh. Ščasoma se v vsaki kleti, zlasti če je nekoliko vlažna, zaredi na stenah mnogo raznih gliv, zlasti pa plesni, ki kvarijo zrak v kleteh, jim dajejo nečist, zatohel duh in stem slabo vplivajo na razvoj vina.

Zato je treba vsaj vsaki dve leti enkrat kleti temeljito osnažiti in pobeliti. Stem dobi klet tudi čedno in prijazno lice, ki bo gotovo vsakemu kupcu ugajalo.

Kadar kleti snažimo, spravimo vso prazno posodo, orodje in sploh vse, kar nam je pri snaženju napoti in kar se da odnesti, iz kleti.

Črna, zlasti plesniva mesta na zidu dobro opraskamo bodisi s kako ostro metlo, z ostro (na pr. drateno) krtačo ali s kako motiko ali pa s kosom trde pločevine (pleha).

Potem zid dobro pobelimo z apnenim beležem, ki smo mu dodali kaka 2% modre galice (2 kg na 100 l vode).

Ker je modra galica strup za glivice, bo gotovo dlje časa branila, da se škodljive glive ne bodo mogle na stenah rediti.

Ker je pa beljenje s čopičem ne samo zamudno, ampak pri navadno manj gladkih, torej bolj grapavih kletnih stenah težavno in nepopolno, priporočam beljenje s škropiljem.

V ta namen se napravi nekoliko bolj redek apneni belež in se mu doda gori nasvetovana množina galice.

Nato se napolni belež v kako močno delujočo trtno škropilnico in se stene in strop z beležem dobro poskrope.

Ker je navaden razprševalnik za to prefin, priporočam razprševalnik, ki ga v to svrhu izdeluje tvrdka F. Nechvile na Dunaju pod imenom razprševalnik „komet“ (Kometzerstäuber) in ki se posebno v zvezi s škropilnico „Avstrija“, ki jo izdeluje tudi ta tvornica, prav dobro sponaša.

Pri beljenju je treba seveda vsa okna v kleti odpreti, tako da nastane preprih in da se belež na stenah dobro posuši.

Če je treba, se beljenje potem še enkrat ponovi. Kdor ima pa še kak sod vina v kleti in se boji, da bi vsled vročine, ki prihaja pri odprtih oknih in vratih v klet, morda preveč trpelo, ta naj ovije ali pa pokrije sod z mokrimi cunjami ali z vrečami (žaklji). Pri preprihu izhlapeva voda iz cunj in odteguje v to potrebno gorkoto sodu, vsled česar se vino v sodu hladi.

Če je kaka stena preveč mokra in se na njej belež ne suši, si lahko pomagamo z drugim orodjem, ki ga rabimo v vinogradih, to je z mehom za žveplanje trt.

V meh denemo namesto žvepla nekoliko malca (gipsa), ki ga poceni dobimo v vsaki trgovini, in stem moker zid dobro poprašimo (poštupamo). Malec namreč jako rad pije vodo in se z njo spoji v trdno tvarino ter je v tem zelo podoben cementu, samo da je lepo bel.

Zid, ki rad trpi vsled mokrote, n. pr. blizu vodovodnih pip, kjer se pomivajo sodi, steklenice itd., priporočam namazati z vodnim steklom.

Vodno steklo je tekoče steklo, ki se na zraku strdi, in zid se na ta način prevleče s tesko plastjo steklenine, ki ne prepušča mokrote.

Tak zid se da seveda brisati ali umivati kakor kakšna steklena plošča.

Najrajše se prime vodno steklo seveda na gladek zid iz cementa.

Kadar smo posnažili in pobelili strop in stene kleti, pobelimo tudi še podloge (legnarje) z apnenim beležem, ki mu lahko dodenemo tudi nekaj malca, da se belež hitreje posuši.

Potem tla kleti, ki so poskropljena od beleža itd., dobro pometemo in osnažimo, najbolje če jih z vodo in s krtačo ali z metlo odrgnemo in oplaknemo. Najboljša tla v kleti so iz cementa, ker se dajo najlažje snažna ohraniti.

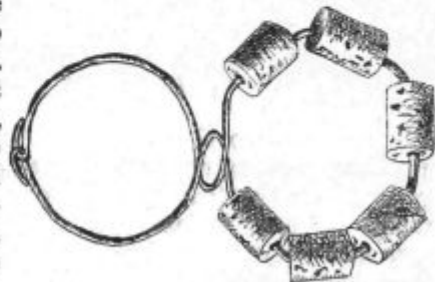
Na enak način, kakor kleti, belimo seveda lahko tudi hleve, shrambe itd.

B. Skalický.

Kmetijske raznoterosti s podobami.

Drevesna vez iz starih plutovih zamaškov.

Skoraj vsako leto nam ponujajo novih drevesnih vezi, toda maloktera je tudi porabna, kajti le redkokak vez ima vsa svojstva, ki jih zahtevamo. Dobra drevesna vez mora biti poceni, trpežna in vsakdo jo mora lahko narediti; ob nevihti se ne sme raztrgati, ker bi se drevo obdrgnilo ob kol, če bi vezi ne obnovili takoj. Vez mora drevo trdno držati pri kolu, vendar pa mora biti toliko prožna, da ne pritiska preveč na lub; tudi naj vez ne objema drevesa povsem, ker se sicer pod njo omehkuži in ne prestaja tako lahko mraza in vročine. Tem zahtevam pač najbolj ustreza vez, kakršno si lahko vsakdo sam napravi iz prevrtanih zamaškov (pod. 84.). Na kakih 65cm dolgo pocinjeno žico se nataknejo 4, tudi 5 zamaškov, kakor je ravno debelo drevo. Taka napol gotova vez se tako ovije okrog drevesa, da so zamaški



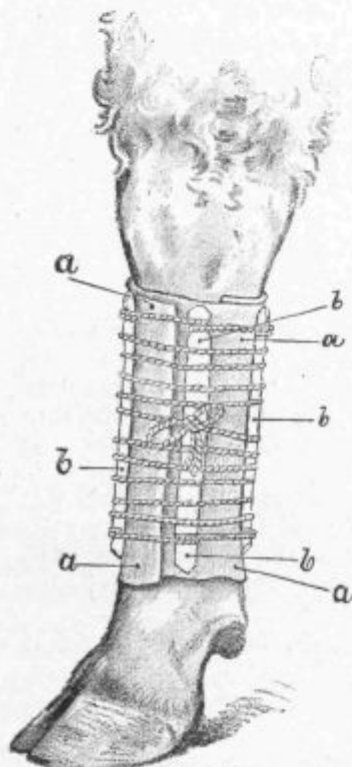
Podoba 84.

tova vez se tako ovije okrog drevesa, da so zamaški

na vseh straneh, potem se žica zavije v zanjko in se ovije okrog kola. Taka vez je zelo trdna in trpežna ter zrak in toplota povsodi lahko prihajata do drevesa; vrh tega je zelo poceni, kajti spreten delavec jih naredi 60 v eni uri.

Starih zamaškov dandanes ni težko dobiti, in sicer zastoj ali za prav nizko ceno. V vsaki hiši se sčasom nabere veliko zamaškov, če se sproti shranjujejo, in če umen sadjar okoli povprašuje, bo kmalu nabral potrebno množino. Po gostilnah in prodajalnah imajo pa veliko tega blaga, zlasti od steklenic od piva, ki ga gotovo ceno prodajo.

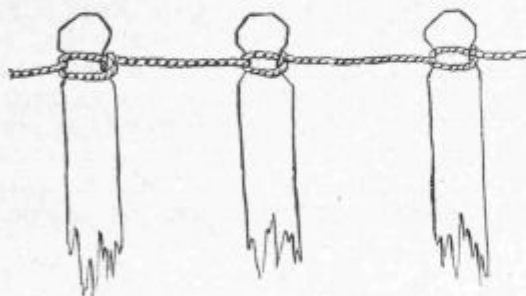
Zdravljenje zlomljene noge pri ovcah.



Podoba 85.

Izmed domačih živali si ovce največkrat zlomijo noge, zlasti na pašnikih in planinah. Jagnjeta si tudi zlomijo noge, če jih starejše ovce iz tropa pohodijo. Kostolomi se pri ovcah razmeroma najlaže ozdravijo, še celo na mestih, kjer je pri večjih domačih živali vsako zdravljenje neuspešno in kjer živali ni mogoče obvezati, na pr. na plečih, ramenih itd. Zdravljenje takih kostolomov pri ovcah se more prepustiti naravi; bolne ovce naj se zapro v majhen predel ter naj se jim snažno in mehko nastelje. Ovce zlomljene dele čudovito mirno drže, in skrbeti je le za mir; one mirno leže ter le z največjo previdnostjo ustajajo. Koristno je, če mesto, kjer je kost zlomljena, vsak dan dva-

krat s kakim žganjem namočimo, nikakor pa ne drgnemo. Zlomljeni udje so včasih, kadar se ozdravijo,



Podoba 86.

krajši ali nekoliko skrivljeni, kar pa ne škoduje, ker more žival nogo vseeno rabiti. Če si pa ovca zlomi nogo pod kolenom (na piščali), potem pa moramo kost vravnati ter nogo obvezati in jo dejati v deščice. Za obvezo služi najbolje klobučina. Kako se naredi taka obveza, kažeta podoba 85. in 86., zato ni potreben podroben popis. Črka *a* na podobi 85. zaznamuje klobučino, črka *b* pa deščice. Podoba 86. kaže, kako se deščice med seboj zvežejo.

Obkladki za pse.

Naša najzvestejša domača žival, pes, boleha pogostokrat za obolenjem sopil ter dobi vnetico vratu, grla ali pljuč. Te bolezni pes zelo lahko prebije, če se mu brzo pomaga. Najboljše in najpreprostejše sredstvo proti tej bolezni koj v pričetku so mokri obkladki, ki se po Prizničevem (Priesnitz) načinu tako rabijo, kakor pri človeku. Bolni del života se namreč obloži z ruto, v mlačni vodi namočeno in dobro izžeto, čez se pa dene druga gosta ruta, ki kolikor mogoče malo pre-

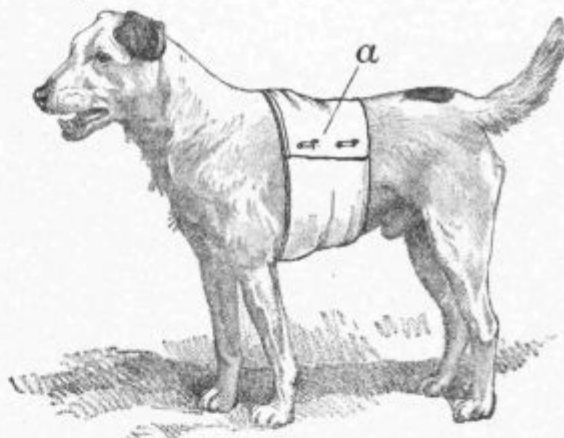


Podoba 87.



Podoba 88.

pušča vodeno paro, ki se razvija iz mokre rute. Zategadelj je še bolje, če pride čez mokro ruto najprej kos kavčukovega platna in nanj šele suha obveza. Na ta



Podoba 89.

način je bolni del života takorekoč v parni kopelji, in če se gleda, da se posušena ruta kmalu zamenja z drugo in tako topla para dolgo časa vpliva, potem se vnetje hitro manjša in pes v najkrajšem času okrevi. Pod 87. kaže najpreprosteje privezan obkladek na vratu. Ta način je poraben le pri inteligentnih psih, ki ubogajo in radovoljno drže tako obvezo. Pri psih, ki so nemirni in ki ne pustijo obveze čez ušesi, se obkladek pritrdi kakor kaže podoba 88. Obveza se pritrdi z močnimi bucikami ali namesto teh z žebli, ali pa se naredi z močnim sukancem par šivov. Na isti način se pritrdi tudi obveza čez prsi, kakor kaže podoba 89., kadar ima pes pljučni katar.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 240. Naredil sem nove svinjake, ki so tudi pozimi dovolj topli, tla so iz betona in dovolj vise, da se gnojica sproti odteka. Nekteri mi zatrjujejo, da so betonska tla pozimi za prasiče premrzla, in mi svetujejo v svinjak dejati lesene mostnice za ležišča. Ali res ni dobro če morajo prasiči ležati na samih betonskih tleh? Ali naj se jim priredi leseno ležišče? (I. K. v B.)

Odgovor: Prasiči, zlasti plemenske svinje in mladiči, se pozimi kaj lahko prehlade na mrzlih betonskih tleh, zato je vsekako v mrzlem času imeti v svinjaku leseno mostišče, kjer prasiči leže in ki je tako prirejeno, da se lahko odstrani. Pod mostiščem naj ne bo praznega prostora, da ne nastane škodljiv prepih. Podrobnosti morete brati v knjigi „Sosea Razumnika prasičja reja“, ki se dobiva pri naši družbi po kroni.

Vprašanje 241. Ali se sme ajdi gnojiti s superfosfatom, ko je že ozelenela? (A. K. v Š.)

Odgovor: Ajdi s superfosfatom po vrhu gnojiti, ko je že ozelenela, ni priporočeno, ker izdatna množina proste žveplene kisline, ki se nahaja v superfosfatu, more osmoditi nežno listje, vsled česar se potem ajda prav slabo razvija,

Vprašanje 242. Tri leta star junec ima že dva meseca na spodnji čeljusti za jajce debelo bulo, ki je boleča. Kako naj zdravim bulo na volovi čeljusti? (I. M. v B.)

Odgovor: Če je bula mehka in premična, tedaj jo je s primernimi gorkimi obkladki hitro zgoditi, da se segnoji, ter jo je prerezati, ko je dozorela, da gnoj izteče. Rano je skrbno izčistiti, da ne prične rasti divje meso. To delo je najbolje prepustiti živinozdravniku. Če je pa bula trda in nepremična, tedaj je to znamenje razjedanja čeljustne kosti po neki glivi in se bolezen da ozdraviti le s korenito operacijo, ki jo more izvršiti edino le živinozdravnik. Pa tudi operacija ni vselej uspešna in je bolno govedo bolje prej prodati mesarju, preden prične hirati.

Vprašanje 243. Trsje mi bujno rase in sili kvišku. Ali naj trte prirezujem in delam previjače prav nizko, ali naj puščam vršje ob kolih? (I. A. v A.)

Odgovor: Če je trsje močno, le delajte previjače (napence ali šparone), ki naj pa ne bodo nad zemljo niže od 40 cm in ne više od 70 cm.

Vprašanje 244. Naša in sosedna občina imata obe svojega poljskega čuvaja. Jaz imam v sosedni občini na meji naše občine travnik, ki ga nadzira naš čuvaj, zato vprašam, če sem zavezan plačati prispevke za poljskega čuvaja sosedne občine, dasi mi ta nič ne koristi? (A. M. v P.)

Odgovor: Na podlagi zakona za varstvo poljščine morajo plačevati stroške za poljskega čuvaja vsi posestniki po razmerju njih posestva, in ker imate Vi travnik v sosedni občini, morate tudi odrajtovati primeren prispevek, če Vam čuvaj kaj koristi ali ne.

Vprašanje 245. Ali smo dolžni dajati bero od novih, oziroma prenovljenih vinogradov in, če toča pobije ali če je sploh slaba letina, ali smo dolžni vseeno dajati za bero mošt, ali se moremo odkupiti z denarjem? (I. A. v A.)

Odgovor: Bera je plača za dušnega pastirja dotične cerkvene občine ter je njen obseg določen za vsakega posestnika. Bero v določenem obsegu mora vsak obvezanec enako davku odrajtovati, če je letina dobra ali slaba, in bera v moštu se mora odrajtovati ne le od novih ali obnovenih vinogradov, temveč tudi od opustošenih. Namesto mošta se bera seveda lahko tudi v denarju odrajta.

Vprašanje 246. Kako se ubranim sosedovih nadležnih kokoši, ki mi delajo neprestano škodo na polju in pod kozolcem? Prošnje nič ne izdado, in ko sem kokoši odganjal, sem slučajno zadel petelina ter ga ubil, vsled česar sem moral vsled terjatve sosedovega odvetnika plačati za petelina 10 kron, dasi ga je sosed sam pojedel. (F. V. v S.)

Odgovor: Tajo kuretino, ki Vam dela škodo, smete po zakonu le s primerno silo odganjati, ali nikdar je ne

pobijati. Če sosed izlepa noče svojih kokoši zavarovati, ne preostaja Vam drugega, kakor da ga k temu prisilite s sitnostmi, ki mu jih morete napravljati. Polovite sosedovih kokoši kolikor vam jih je mogoče ter jih pri sebi zaprite, t. j. zvršite zasebno rubežen. To takoj naznanite županstvu in dajte škodo ceniti. Za škodo takoj vložite tožbo pri okrajnem sodišču, in če hočete, vzamete lahko tudi odvetnika, kar povzroči še večje stroške. V osmih dneh morate kokoši vrniti in imate pravico do povračila stroškov za krmljenje. Če bo sosed imel enkrat ali večkrat pota k sodišču, velike stroške in s tem postopanjem združene sitnosti, potem mu pač kmalu preide veselje, puščati kokoši nenadzirane okoli tekati. — Če ste plačali za petelina 10 kron in ga vrh tega sosedu prepustili, je to pač preveč, a sedaj se to ne da več popraviti. Prihodnjič v takem slučaju ponudite primerno in obilno zračunjeno vsoto, in če je dotičnik noče vzeti, pa jo založite pri županstvu. V slučaju tožbe boste pač obsojeni na povračilo škode v visočini založene vsote, seveda, če je bila zadostna, a pravnih in odvetniških stroškov Vam ne bo treba plačati.

Vprašanje 247. Svinja, ki je oddojila koncem aprila svoje mladiče in je sedaj zopet breja, je dobila na prvem sescu trdo otekline, ki ni rdeča in je videti neboleča. Ker se bojim, da se sesc pokvari, zato vprašam, če je otekline na svinjskem sescu nevarna in kako jo je zdraviti? (J. V. v P.)

Odgovor: Taka otekline more nastati vsled kake poškodbe, sunka, udarca, ali vsled ogrizenja po mladičih. Vzrok more tudi biti kako notranje vnetje mlečne žleze. Bolan sesc najprej oteče, je vroč in boleč. Pri Vaši svinji je vnetje že prešlo, in sedaj je otekline trda in neboleča. Strjeno in nebolečo otekline je mazati z mazilom iz kafe ali iz joda, in sicer po predpisih živinozdravnika. Če se je mlečna žleza že pretvorila, potem otekline pač popolnoma ali deloma splahne, a svinja vendar na dotičnem sescu ne bo dajala mleka.

Vprašanje 248. Poslal sem Vam neke vrste deteljo, ki je ne poznam, zato prosim, da mi poveste njeno ime. Ali je ta detelja dobra za po travnikih in kakšno krmo daje? Čebele kaj pridno po njej bero. (F. P. v D.)

Odgovor: Poslana detelja je orjaška bela medena detelja. Ta detelja, ki zraste 50 — 200 cm visoka, je dveletna ter cvete od julija do septembra. Medena detelja uspeva na suhih, peščenih in tudi gramoznatih tleh, ki imajo dovolj apna v sebi. Medena detelja ima močan, aromatičen duh, zato živina nič kaj zanjo ne mara. Medeno deteljo je le na takih tleh priporočeno sejati, koder druge detelje ne uspevajo. n. pr. na revnih, suhih tleh, ki imajo plitvo zgornjo plast in spodaj gramoz. Mokrih tal ta detelja ne prenaša.

Vprašanje 249. Ktera jajca so najboljša, da se hranijo čez zimo in kako jih je najbolje hraniti? (F. S. v P.)

Odgovor: Glede časa, kdaj iznesena jajca naj se obdrže čez zimo, naj velja načelo, da naj se hranijo po možnosti zadnja, jeseni iznesena jajca, ker so ta najbolj sveža in je čas hranitve zanja najkrajši. Naše kmetske gospodinje smatrajo v to svrhu za najboljše jajca ona, ki so izležena med „mašami“, to je med Velikim in Malim Šmarnom. Takih kmetskih izkušenj nikakor ni vedno prezirati, ker utegnejo imeti gotovo veljavo. Mogoče je to odtod, ker naše domače kokoši v tem času še pridno neso, zato hranijo gospodinje ta jajca in je pozneje nevarnost, da kokoši, ki niso dobre jajčarice, prenehajo nesti. Najboljša sredstva, jajca dolgo ohraniti, so naslednja: 1. Vkladanje jajec v prav suho in drobno kameno sol v primernem zaboju, ki se hrani v prav suhi shrambi. Ko je zaboj poln, se zabije, obrne in se odbije dno, da pridejo k porabi najstarejša jajca. 2. Jajca

se skrbno namažejo z vazelino. To sredstvo je dobro, a zelo zamudno. 3. Jajca se hranijo v apnenem beležu, ki ima nekako tako gostost kakor kakšna redko kuhana kaša. Apneni belež pa da jajcem neprijeten okus; zato taka jajca niso porabna za fino pecivo ali za močnate jedi. 4. Jajca se hranijo v raztopini vodotopnega stekla. To sredstvo je najboljše, ima pa nedostatek, da lupina takih jajec pri kuhanju počí; vendar se da to preprečiti, če se jajca pred kuhanjem previdno nabodejo z močno iglo. Ker je ta nedostatek zelo brezpomemben in se mu lahko odpomore, in ker drugače raztopina vodotopnega stekla jajca najboljše ohrani, zato je to sredstvo najbolj priporočeno. Jajca, hranjena v vodotopnem steklu, se skoraj leto dni obdržijo zdrava, in to za vsako porabo. Za hranjenje je najbolje vzeti prav sveža jajca, in sicer neoplojena, t. j. tista, ki so od kokoši, ki žive brez petelina. Predvsem se jajca dobro zmijejo v vodi, kjer se raztopi 3 % borove kisline, da se z njih odstranijo vsi trosi in kali eventualne gnilobe. Vsa jajca, ki so počena, je izključiti. Taka jajca se vložijo v vodo, ki ji je primešano vodotopno steklo. To delo se takole vrši: Voda, ki se bo rabila v ta namen, se najprej zavre, da se notri nahajajoče glive ugonobe. Na vsakih 20 l poprej zavrete, a potem popolnoma ohlajene vode se dene 1 l vodotopnega stekla, t. j. 5 %. Teh 21 l, ki zadostujejo za 400 do 450 jajec, se vlije v lončene vrče. Jajca se lepo vložijo in vrči se zavežejo z mehurjem ali s pergamentnim popirjem, kakor ukuhanu sadje, ter se hranijo v hladnih kletih.

Vprašanje 250. Imam vlažno klet, kjer mi vsaka lesena kad za kislo zelje v par letih strohni. Zaraditega nameravam narediti cemento kad za zelje, zato prosim sporočila, če bi se kislo zelje v taki kadí dobro sponašalo? (K. K. v S.)

Odgovor: Izkušnja uči, da se sicer kislo zelje da tudi napravljati v cementnih kadeh, vendar ni v njih zelje nikdar tako dobro kakor v lesenih posodah, zato veliki zeljarji v Ljubljani in v okolici, katerih kislo zelje je svetovnoznano, nimajo cementnih kadí, dasi bi te v marsičem imele mnogo prednosti. Lesena kad je luknjičava, zato more zrak tudi skozi stene in tla vplivati na pravilno in enakomerno kisanje. Če svoje lesene kadí vsako leto, kadar jih izpraznite, dobro pomijete ter osnažite zunaj in znotraj ter v senci na zračnem prostoru hranite in posušite, potem te kadí ne bodo tako hitro trohnele.

Vprašanje 251. Zakupnina za lov se ne sme porabiti za občinske potrebščine in ne sme priti v občinski proračun. Pri nas pa ima vsaka podobčina svojega poljskega čuvaja, ki se plačuje iz posebnih občinskih doklad, ki zadevajo samo zemljarino. Ali bi občina smela zakupnino od lova pridržati in z njo vsaj deloma ali popolnoma pokriti stroške za poljske čuvaje? (A. P. S. v D.)

Odgovor: Stroški za poljske čuvaje so terjatev občine od zemljiških posestnikov dočim je zakupnina od lova terjatev teh posestnikov od občine, iz česar sledi, da ni ovire, da bi se te terjatve ne mogle med seboj poravnati, in če se izkaže ne eni ali drugi strani prebitek, oziroma primanjkljaj, ga je na podlagi posebnega računa razdeliti, odnosno izterjati.

Vprašanje 252. Primerilo se je že parkrat, da so prasički kmalu po rojstvu začeli hirati, so prav hitro sopli, slednjič so težko dihal in čez par tednov so poginili. Pri raztelesenju pogibljivih prasičkov je bila vneta črevesna pečica. Odkod prihaja ta boelzen in kako je v enakih slučajih postopati? (J. V. v V.)

Odgovor: Prasički so se prehladili, bodisi zunaj hleva ali v njem samem; morda je svinjak tlakan, ozir. betoniran, ali je pa tla stelja mokra in so živali imele mrzlo ležišče. Prasički so dobili vsled tega vnetje črev in trebušne mreke. Poglavitno je bolezen preprečiti, t. j. ne pustiti, da bi se prasički prehladili. Notranja zdravila v takem slučaju more

zapisati le živinozdravnik na podlagi znakov, ki se kažejo. Vnanje je v trebuhu obolele prasičke gorko povijati.

Vprašanje 253. Kako se zatirajo molji v žitnici? (I. Ž. v P. in I. S. v K.)

Odgovor: Žitni molj je metulj, in sicer prav rahel in nežen metuljček. Podnevi sedi mirno po stenah, krilca drži zganjena v podobi strehe, a na glavi ima čopek rumene dlake in pa črne nitkaste tipalnice. Krilca so tenka in ob krajih razen prednjega obrobljena s svilastimi pretenkimi dlačicami ali resicami. Prednja krila so na srebrastem dnu rjava in črno pisana, zadnja pa sivkasta brez vseh lis in marog. Metuljček se prikaže navadno meseca junija, včasih tudi že prej ali pa pozneje, in ko se je zaplodil, poišče samica žitne kupe in prilepi na vsako zrno eno ali dve jajci. Ko je vse oddala, pogine. Za kakih dvanajst dni se iz jajca izvali bela ličinka z rjavkasto glavico. Ta živalca nima drugega dela, kakor dolbsti zrna in razjedati moko. Ko je z enim zrnem gotova, loti se drugega, potem pa tretjega in tako naprej, a vsa ta zrna se skupaj drže ker jih je goseničica prepredla in zvezala z nekimi nitimi. V takem spredku je včasih 20 in še več zrn, sredi njih je ličinka iz okoli nje vse polno blata. To blato smrdi in tega smradu se več ali manj navzame vse žito, in tudi moka iz tega žita ima neprijeten duh in okus. Pravimo: žito je okopelo in moka iz njega je zatohla. Meseca septembra je goseničica dorasla. Tedaj preneha jesti, gre iz svojega spredka in lazi nemirno semtertja, iskaje si kakega koticika, kjer bi se mogla zapristi. Tak koticček najde navadno kje na tleh ali na steni; na samem žitu se jih zaprede prav malo. A lazeč pušča za seboj povsodi svojo prejo, tako da je včasih ves žitni kup z njo preprežen. Ko si je našla koticček povšeči, napravi s iz smeti in oglodanih trščic rahel zapredek, kjer prezimi še kakor ličinka, in šele spomladi se zabubi, a nekoliko tednov pozneje se prikaže metuljček. Najvažnejše sredstvo žitnega molja zatreti, je, odvzeti mu vsa skrivališča. V to svrhu je skrbno zamazati vse raze in razpoke v zidu, v tramih in na tleh, in sicer z apnom ali s ktranom, da gosenice ne najdejo prilike, se kje zabubiti. Ob času, ko metulj leta, torej od maja do julija, je žito pridno premetavati. Kadar ni več videti na stenah metuljev in kadar se jih ne vidi zvečer okoli letati, takrat je v imenovanih mesecih imeti žitne shrambe zaprte, da ne pridejo vanje metulji od drugod. Če je shramba pobeljena, se metulji čez dan drže mirno po stenah in jih je mogoče v veliki meri ugonobiti. Prav koristno je postaviti v shrambe plitve posode z vodo, kamor se zvečer postavijo luči. Metulji silijo k luči, popadajo v vodo ali pa se osmde. Na ta način se v eni noči polovi ogromna množina tega mrčesa. Prav koristno je meseca februarja in marca odrgniti s sten in tal bube, ki jih je potem pobrati in sežgati. Najbolje je seveda vse moljavo žito hitro s pota spraviti in spraznjeno žitnico na popisani način očediti.

Kaj delajo naše podružnice.

Čč. načelnštva podružnic nujno prosimo za redna in kratka poročila o svojem delovanju, ki bodo njim v čast in tovarišicam v spodbudo!

Kmetijska podružnica v Selcah.

Naša podružnica je imela v nedeljo, 14. julija, letni občni zbor, ki se ga je veliko število udov udeležilo.

Pri tej priložnosti je imel tudi ravnatelj c. kr. kmetijske družbe g. Gastav Pirc primeren poučen govor o agrarno-soc'lnih razmerah. Gospoda ravnatelja je zahvalil g. načelnik

Nato je poročal tajnik gosp. Tavčar o podružničnem delovanju. Podružnica ima 102 udeležence, ki imajo svojo lepo urejeno sadno drevesnico, odkoder je dobilo letos kakih 45 udov lepa drevesca. Nadalje ima podružnica tri čistilne stroje in dva stroja za rezanje špeha. Podružnica je naročila tudi letos, kakor navadno, svojim udom raznih gnojil in semen. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da je podružnica v teku svojega obstanka imela denarnega prometa K 44.868.06.

Nasvetovalo se je — in obenem tudi sklenilo — da se še letos naredi gozdna drevesnica, ker za pogozdovanje vsako leto primanjkuje gozdnih sadik. Gospod Hajnrihar je radovoljno obljubil, da prepusti za to drevesnico primeren svet. — Za to naj mu bo izrečena topla zahvala.

Vršila se je potem volitev odbora za dobo treh let.

Dosedanji načelnik gosp. Hajnrihar je vsled stalnega bivanja v Škofji Loki nameravano zopetno izvolitev odklonil.

V odbor so bili soglasno izvoljeni: Za načelnika gosp. Frančišek Košmelj, posestnik v Železnikih; za tajnika gosp. Frančišek Šlibar, posestnik v Selcih, in za odbornike gg.: Frančišek Bešter, posestnik v Nemiljah, Frančišek Demšar, posest. v Zalem logu, Anton Jesenko, pos. v Dolenji vasi, Ivan Pogačnik, posestnik v Knapah, Ivan Stupica, učitelj v Dražgošah, Frančišek Tavčar, pos. v Selcih, Tomaž Rožnik, župnik v Selcih, Gregor Dolenc, posestnik v Prapotnem.

Kmetijske novice.

Vknjižba lovskih pravic. Koncem decembra l. l. je vložila c. kr. finančna prokuratura pri okrajni sodnji v Postojni imenom c. kr. erarja več sto prošelj za vknjižbo lovske pravice na zemljišča tistih posestnikov, katerih prednikom je erar pred več ko 40 leti v odkupnem in regulacijskem postopanju zemljišča v last odstopil s pridržkom lovske pravice. Tem prošnjam je okrajna sodnja ugodila. Nekteri prizadeti posestniki so vložili po postojnskem odvetniku proti tem pravosodnim sklepom rekurze, in deželna sodnja je vsem rekurzom ustregla ter vknjižbo lovske pravice kot nedopustno in neveljavno proglasila. Finančna prokuratura je vložila revizijske rekurze na c. kr. vrhovno sodišče na Dunaju, toda njeni uspehi niso imeli nikakega uspeha; kajti c. kr. vrhovno sodišče je pritrdilo pravnemu nazoru deželne sodnje in je vse rekurze finančne prokurate zavrnilo.

Sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu. Novo šolsko leto se prične z mesecem novembrom. Pouk traja dve leti. Šola na Grmu ima namen popolnjevati in razširjevati pouk ljudske šole in izobraziti učence v vseh tistih pomožnih in strokovnih vednostih, ki so dandanes neobhodno potrebne za uspešno kmetovanje. Praktični pouk se vrši na šolskem gospodarstvu pod navodom učiteljev in predelavcev. Vsa uredba zavoda, skupno stanovanje, skupna hrana, vsa razdelitev dela in časa, učni, hišni in poslovni red, vse navaja učence na to, da se jim vcepi ljubezen do kmetijstva in da se vzgoje za praktično kmetijsko življenje. Vrh tega se navajajo učenci tudi na pravno, redno in preprosto življenje, na varčnost, zmernost, delavnost in sploh na težave kmetijskega stanu. V šolo se sprejemajo štipendisti in plačujoči učenci. Štipendisti imajo hrano, stanovanje in pouk brezplačno, za obleko, živотно perilo, obuvalo in šolske potrebščine pa morajo sami skrbeti. Pravico do štipendij imajo le sinovi kranjskih kmetovalcev. Za novo šolsko leto je razpisanih pet štipendij po 240 K, za katere je prositi pri vodstvu šole do 5. septembra t. l. Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in za pouk po 40 kron na leto, ter stanujejo brezplačno v zavodu. Potrebna pojasnila daje vodstvo kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto.

Čebelarški tečaj v Ilirski Bistrici, ki ga je priredilo osrednje slovensko čebelarstvo, se je vršil 21. julija ob obilni udeležbi. Bili so navzoči čebelarji iz vse Kranjske. Tečaja so se tudi udeležili čebelarji iz Koroške, Goriške in Istre. Že samo vzorni čebelnjak g. Žnidaršiča je vreden, da si ga ogleda vsak napreden čebelar. Tako vzornih čebelarjev ni med Slovenci, menda tudi malo v širni Avstriji. Tečaj je otvoril urednik „Čebelarja“ g. Rojina. Pozdravil je navzoče udeležence, predstavil govornike ter je posebno zahvalil g. Žnidaršiča, ki je dal tečaju na razpolago svoj čebelnjak ter je prevzel praktični pouk. Prvi je predaval gosp. nadučitelj Likožar o propadanju našga čebelarstva ter o zopetni povzdigi. Priporočal je tudi združitev vseh slovenskih čebelarjev. Nasvetoval je ustanovitev čebelarstva podružnice za vso bistriško dolino, kar se je tudi zgodilo. Drugi govornik, g. nadučitelj Humek, je predaval o anatomiji čebel. Nato je g. Žnidaršič pokazal, kako se lahko vzame čebeli med, kar ga imajo odveč, in kako se ta na izmetalnici iztoči. Kazal je tudi v raznih steklenicah svoj zares čist cvetni med, ki ga je že dosedaj iztočil 1500 kg. Opoldne smo imeli dve uri odmor. Prvi govornik popoldne je bil g. nadučitelj Likožar, ki je predaval o glavnih napakah naših čebelarjev. Nato je govoril g. Žnidaršič o gojitvi matice, kar je čebelarje-trgovce posebno zanimalo. G. nadučitelj Humek je še pojasnil glavno čebelno bolezen, gnilobo. Slednjič smo si še enkrat ogledali vzorni uljnjak g. Žnidaršiča, ki nam je tudi še pokazal, kako dela umetne roje, ki jih pošilja na Nemško. Stem je bil dnevni red končan. S hvaležnostjo smo se poslovili od g. Žnidaršiča, s trdnim sklepom, da se še snidemo pri njem.

Družbene vesti.

**** Poziv trgovcem s sadjem.** Na dražbo prihaja letos veliko vprašanj, če bo jeseni v naši deželi kaj sadja naprodaj, zlasti za mošt. Prosimo vse tiste, ki se pečajo s sadno trgovino, ali pa posestnike, ki morejo prodati c e l e vagone jabolk za mošt, da priglase c. kr. kmetijski družbi svoje naslove. Podružnice, zadrage ali skupine posestnikov ki morejo cele vagone oddati, naj se istotako izvolijo prigrasiti.

**** Konjerejske zadeve.** Meseca julija se je na Selu vršil pregled državnih žrebcev. Žrebci: 359 Toborso, 328 Furioso, 399 Furioso (angleško pleme), 379 Neapolitano-Cosorora (lipičan), 347 Edo (oldenburško pleme) in 336 Döllach (pingavsko pleme) so se kot za nadaljnje pleme nesposobni izločili. Nanovo so se za Kranjsko nakupili: angleški žrebec 343 Barat, 399 Toborso, 351 Ūrmany-Nonius ter arabski žrebec 347 Amurat in 359 Gazlan. Žrebčarska postaja v Horjulu se razpusti ter se odda tamkaj en pingavski žrebec v rejo; v Žireh se napravi žrebčarska postaja z 2 žrebci.

**** Kdo ima seno naprodaj?** V mnogih krajih na Notranjskem bo letos vsled suše jako malo sena, in že sedaj dobivamo obilo vprašanj, kdo prodaja seno v celih vagonih. Prosimo vse tiste, ki imajo seno naprodaj in morejo stisnjeno seno v celih vagonih odpošiljati, da nam prijavijo svoje naslove, da jih bomo potem v listu redno objavljali.

**** Pomanjkanje krme na Notranjskem** po nekterih krajih utegne letos pozimi na veliko škodo tamošnje živinoreje postati občutno. Prizadete gospodarje opominjamo, naj pravočasno mislijo na odpomoč, in če menijo, da je škoda vsled suše velika in da bo huda stiska, pa naj skribe, da se občine, kmetijske podružnice, kmetijske zadrage itd. takoj obrnejo potom okrajnih glavarstev na deželno vlado za državno podporo. Tudi državni poslanci naj se pravočasno

opozorije, ker oni niso vsegavedni, drugače se jim lahko neopravičeno očita, da ne skrbe za kmeta.

**** Kmetijsko poučno potovanje na Češko** priredi c. kr. kmetijska družba kranjska prihodnje leto ob priliki kmetijske razstave v Pragi pod vodstvom c. kr. vinarskega nadzornika B. Skalického. Na to potovanje že sedaj opozarjamo naše gospodarje, da se vedo pripraviti.

**** Lanene tropine**, ki so najboljše močna krma, bo družba na večstransko izraženo željo imela odalej naprej vse leto v zalogi, na kar posebno opozarjamo naše gospodarje. Lanene tropine niso le dvakrat tako redilne kakor najboljši otrobi, ampak imajo vrhutega v sebi veliko rudninskih redilnih svovi, zlasti lahko prebavnih fosforovokisljih spojin, in so zato iz zdravstvenega ozira zelo priporočene, posebno za plemensko in mlečno živino, za teleta, žrebete in mlade prasičke. Pri mladih živalih lanene tropine pospešujejo razvoj okostja in hitro rast. Odslej moremo lanene tropine ceneje oddajati, in sicer 100 kg po 18 K z vrečami vred. Te tropine se oddajajo le v vrečah po 50 ali 100 kg. Napram današnji visoki ceni otrobov živinorejcem veliko bolj kaže pokladati namesto njih lanene tropine, ne glede na boljši učinek tudi z gospodarskega stališča, kajti s $1\frac{1}{2}$ kg lanenih tropin se na cenejši način doseže večji učinek kakor s celim kg otrobov.

**** Oddaja kos.** Družba oddaja letos, kakor vsa zadnja leta, in ima že v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla, in sicer v isti kakovosti kakor lansko leto. — Kose so ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah smo letos naročili trše kaljene kose. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zameniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštne pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj.

Cene kosam so naslednje:

Dolgost v pesteh:	6	6 $\frac{1}{2}$	7	7 $\frac{1}{2}$	8
" " cm:	60	65	70	75	80

Cena: 80 h, 90 h, 1 K, 1 K 10 h, 1 K 20 h.

Poleg teh kos ima družba vsled večkrat izražene želje tudi v zalogi 45 cm kratke, posebno močne in široke kose za košnjo stelje in praproti v gozdu in po skalnatih tleh. Cena tem kosam je 90 h za komad.

**** Zmleto žveplo proti plesnobi** na trtah ima družba v zalogi le v najfinjši kakovosti in je vsled tega nekoliko dražje, se ga zato $\frac{1}{4}$ manj porabi in je jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žvepleno moko oddaja družba po 18 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg. Podružnice, ki skupno naroče žvepleno moko, jo dobe voznine prosto, kakor modro galico.

Prave bergamaške osle, in sicer temnovišnjekaste, podolgem žilaste, oddaja družba po 60 h. Osle so vse enake kakovosti ter so 25 do 26 cm dolge.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori deseti tečaj gospodinjstvo šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 36 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjstvo šolo sprejemajo deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 31. julija 1906.

Listnica uredništva.

F. V. na E. Pogodbo, ki ste jo sklenili s svojim sosedom že pred dvema letoma glede menjave sveta, ki se je že zvršila, ne morete drugače razdreti, kakor le z obojestranskim sporazumljenjem.

K. B. v M. Svinja se buka vsakih 8 do 14 dni. Edino sredstvo, bukanje preprečiti, je rezatev, ki se pa brez nevarnosti da izvršiti le pri mladih in ne predebelih svinjah.

N. N. v K. Vsak ima golobov, kolikor jih hoče imeti, in jih nihče na tujem svetu ne sme pobijati. Ravnajte se po navodilu, ki ga najdete med vprašanji te številke glede škode ki jo delajo tuje kokoši.